

D • N

9/5 1951

Varför inte korståg?

En ung student, hr Sune Hjorth, har i Expressen utvecklat en positiv inställning till den s. k. korstågstanke som eljest blott begagnas av bolsjevikerna, medlöpare och rysskuriosörer som ett propagandamedel mot anhängarna av demokratisk samverkan till gemensamt försvar. "Jag anser", skriver han, "att hundratals miljoner människor förtvivlat suckar efter befrielse... och att det vore både hederligt och klokt att just nu med vapenmakt söka befria dessa grymt plågade miljoner." Sovjetkommunismen "är det värsta gissel som har plågat mänskligheten sedan mongolstormens dagar", och man borde samarbeta för att undanröja denna förhatliga regim.

Bortsett från ett par överdrivna attribut kan man helt instämma i denna karaktäristik. De skäl som anförs mot den just i Expressen är sannerligen inte hållbara. Här påstås att "den enastående folkliga försvarskraft" som utvecklades under kriget är ett bevis på folkets "fullkomliga solidaritet med regimen"; det glöms bort eller förtiges dels att "quislingarna" i Ryssland under krigets första skede — då nazismens omätliga grymhet inte hunnit göra intryck — var ovanligt talrika, dels att en "folklig försvarskraft" av samma mått förelåg i så gott som alla länder, bland dem Tyskland. Och även om ryssarna i sin systematiskt odlade okunighet skulle vara nöjda, vilket vi inte vet mycket om, kan väl ingen tro att polacker, tjecker, ungrare, ester, letter osv. är solidariska med sina erövrare och förtryckare — de blir det kanske efter ännu några årtionden av kaserner och propaganda, men ännu är de det inte. Lika slappa är andra påstående i sammanhanget, t. ex. kritiken av att Ryssland framställes som ett tyranni — en kritik som artikelförfattaren, dr Harrie, strax själv dementerar med förklaringen att "där saknas allt, bokstavligen allt, vad vi i Västerlandet menar med frihet".

Nej, att en befrielse från Sovjets förtryck önskas av många miljoner och att mångfaldigt flera miljoner lever i oro och skräck för bolsjevismens uppenbara erövringsplaner, det går inte att komma ifrån med dylika talesätt. "Korstågstanke" förtjänar att bedömas med mera reda och allvar. Att en befrielse kan vara efterlängtd även till priset av många människoliv, det är inte underligare än att vi själva är beredda att försvara oss, i hopp om att genom offer av en del av folket kunna bevara friheten för de andra och för framtiden, i insikt om att kapitulation för ögonblicket skulle medföra mindre förödelse, mindre olyckor för de enskilda. Den medkänsla med de undertryckta som leder människor att rent av kräva krig för att befria dem är inte värd ironi eller förakt — den hystes av de mest passionerade frihetsmännen under den stora franska revolutionen och år 1848, den var ett drag i den svenska idealism och patriotism som koncentrerades på Finlands befrielse från tsarregimen, den gav erövrade och utpinade folk som polacker och balter gehör i 1800-talets Europa.

Men ändå säger vi — för egen del likaväl som för andras — nej till korstågstanke, till tanken på att Västerlandet utan tvingande skäl, utan en provokation som är liktydig med ett angrepp, skulle föra krig mot tyrannierna i öster. De avgörande motiven, i detalj framförda inte minst från amerikansk sida, är det inte svårt att finna eller summera. Vi kan inte frivilligt godta de ohyggliga offer för vårt eget folk och andra länder som ett krig skulle medföra; att dessa offer skulle vara fruktansvärda vet vi, att de för framtiden skulle bli kompenserade genom stegrad lycka kan vi aldrig veta, hur vi än opererar med lyckokalkylerna. Även ett kort, föga blodigt och helt segerrikt krig skulle upprulla nya problem i fråga om organisation och förvaltning, om vilkas lösning vi inte kan bilda oss en uppfattning. Hoppet om en

avveckling av tyranniet och motsättningarna utan krigisk konflikt stöder dessa i och för sig bestämmande motiv för den nu förda försvars- och avvärjningspolitiken. Kort sagt: En grupp av statsmän och stater kan inte upphöja sig till försyn för världen, med rätt att handla som om de kände fram-

tiden och vore Guds redskap. Den tvekan, den skepsis, den självbesinning som här föreligger är Västerrens ära; den skapar svårigheter som inte finns i de tyrannier vilkas härskare tror sig representera historiens mening, men dessa svårigheter hör samman med den kultur som det gäller att försvara.